

A HDS második lépcsőjében levő hk. ho. ellencsapás végrehajtására történő előrevonása és ütközetbe vetése hadtápbiztosításának megtervezése és végrehajtása

Skrabán László ezredes

A NATO vezető tagállamai változatlan intenzitással korszerűsítik fegyveres erőiket, különös tekintettel a hagyományos eszközökre, és az ipari technológia legmagasabb fokát kihasználva fegyverrendszereik tökéletessége egyre jobban közelít a maximumhoz. A megsemmisítési eszközökben egyesítésre kerültek a célbajuttatás, a célzás és az irányítás funkciói, megnövekedett a lő- és hatótávolság, tömegméretekben rendszeresítésre kerültek a mikroelektronikai, a széloptikai, az infra-, a lézereszközök, a neutronfegyver, mágneses lövedék stb. Egyre nagyobb mértékben előtérbe kerül a világűr militarizálása, az űrfegyverkezés. A tökéletesedő fegyverrendszerek birtokában az imperialista nagyhatalmak mind magabiztosabban készülnek agresszív terveik megvalósítására, és doktrinális elméleteik alapján az első hadászati csapás kiváltásával lehetségesnek tartják egy világháború megnyerését.

Mindezeket figyelembe véve, készen kell állni, különösen a háború kezdetén védelmi hadműveletek lefolytatására. A korszerű fegyverekkel vívott háború kiterjedt méretei, változó fejleményei törvényszerűen magukban hordozzák azt a tényt, hogy az erőfölény általános és állandó legyen, tehát számolni kell a haditevékenységek folyamatában is védelmi hadműveletekkel, amelyek a háborús hadszíntér bármely területén kialakulhatnak és a HDS, valamint a FRONT szintjén is létrejöhetnek.

A védelmi hadműveletek célja azonban változatlanul az, hogy az ellenség erőinek, eszközeinek pusztításával egyidejűleg, a saját erők, eszközök megőrzésével, a kedvező terepszakaszok megtartásával, a támadás feltételei megteremtődjenek. Tehát a védelem szilárdságát a támadásba való átmenet lehetőségének kialakulásáig meg kell őrizni, ami időben kiterjedt tevékenység és a harc eljárások különböző fajtáit foglalja magába.

A Nagy Honvédő Háborúban a háború kezdetén és a haditevékenységek folyamán számos példa bizonyította a védelem szükségszerűségét és alapvető célját. A védelmi hadművelet leggyakoribb megnyilvánulásai, aktivitásának kifejezői az ellencsapások voltak. Különösen eredményesen valósultak meg ezek az ellencsapások, akkor, amikor gépesített vagy hk. magasabbegységek hajtották végre, kihasználva a menetből végrehajtott lendületes rohamot, a letipróképességet és nagy tűzerőt, amellyel az esetek zömében áttörve az ellenség védelmét kedvező lehetőségeket teremtettek a támadás kifejlesztéséhez. Klasszikussá vált az ellencsapásoknak az a formája, amit 1941 januárjában a 8. gépesített hadtest hadosztályai hajtottak végre. Korlátozott idő alatt, négynapos menet után, bonyolult viszonyok között került sor a harc megszervezésére. A hdt. pk. elgondolása alapján a harcrend felépítése egylépcsős volt. Egy hadosztály fedezete

mellett a csapást két harcokcsihadosztály mérte szárnyból, illetve az ellenség hátába. A hdt. a kialakuló nehézségek ellenére is jelentős veszteségeket okozott az ellenségnek és még aznap estig 15 km mélységben nyomult előre. A következő két napon folytatták az ellenség megsemmisítését és 30-40 km mélységben az ellenség beérkező hdm.-i tartalékai előtt kedvező TSZ-on védelemben mentek át. E példából is kitűnik, hogy az ellenség főcsoportosításának szárnyára és hátára mért csapások nem csupán azt tették lehetővé a 8. gépesített hadtestnek, hogy komoly veszteséget okozzon az ellenségnek, hanem hogy 30-40 km-rel vissza is vesse őt az elfoglalt területről.

Napjainkban a korszerűen felszerelt hadseregekkel vívott háború esetén az ellencsapás céljai hasonlóak. A sikeres védelmi hadműveletek során az ellencsapások lehetőséget biztosítanak a meghatározott terepszakaszok megtartására, valamint az ellentámadás megalapozott megkezdésére. Mindezekhez feltétlenül szükséges a szilárd védelmi rendszer létrehozása, valamint az ütőképes tartalékok megalakítása. Általánosságban az ellencsapás lehetősége kialakulhat a háború kezdetén a betört ellenség védelemmel történő megállítása esetén, vagy a haditevékenységek folyamán a védelmi jellegű hadműveletek részeként, illetve a támadásba való átmenet során. Az ellencsapások a védelmi harc (hdm.) egyik leggyakoribb megnyilvánulásai, aktivitásának kifejezői. Céljuk, hogy általuk az egységek és magasabbegységek visszaállítsák az eredeti helyzetet. Ellencsapások sikerét erő- és eszközfölény létrehozásával, az ellenlökés irányának, helyének és időpontjának optimális megválasztásával a minden oldalú biztosítás jó megszervezésével kell biztosítani. A sikeres ellencsapás feltétele, hogy kedvező időben – amikor az ellenség támadása kifulladás, és számottevő közeli tartalékkal nem rendelkezik –, kedvező terepszakaszon – ahol lehetőség van a csapatok szétbontakozására, manőverezésére –, csapásmérésre alkalmas második lépcső meglétével – elsősorban harcokcsicsapatoknál – kerüljön végrehajtásra. Az összefegyvernemi hadsereg védelmi hadművelete során a harcokcsihadosztály általában a második lépcsőben kap feladatot, többek között az ellencsapás végrehajtását, az eredeti helyzet visszaállítása, vagy a támadásba való átmenet céljából. Ebből következik, hogy a harcokcsihadosztály a peremvonaltól 120-160 km mélységben megindulási körletben szervezi meg a feladatot és előrevonás után, rövid idő alatt, menetből végrehajtott pontosítás és ütközetbe vetés után hajtja végre az ellencsapást.

A II. világháború és a közel-keleti helyi háborúk tapasztalatai azt mutatják, hogy a harcokcsik ellentámadásban akkor érik el a legnagyobb sikert, hogyha tüzérségi tűzzel és a légierővel támogatják őket, emellett szorosan együttműködnek a légvédelmi eszközökkel is. A sikeres ellentámadás általában a támadó ellenség teljes szétzúzásával és a védelem helyreállításával fejeződik be.

A harcokcsihadosztály hadtápbiztosításával kapcsolatos általános szabályok az alábbiakban foglalhatók össze:

- a nagy lőszer-üzemanyag- és egyéb anyagi eszközfelhasználás;
- az anyagi eszközök utánszállításának méretei, a felhasznált anyagi eszközök mennyiségének, számának növekedése;
- a nagy pontosságú atom- és hagyományos fegyverek a személyi állománynál és a technikai eszközökben jelentős veszteséget okozhatnak. Ezért a korszerű háborúban a harcokcsicsapatok magas fokú harcokészültsége és harcoképessége jelentős mértékben függ a hadtápbiztosítástól;

- a harckocsisapatok harctevékenységének gyors üteme és manőverező jellege, az atomfegyver és a nagypontosságú fegyverrendszerek alkalmazása sajátos körülményt teremt a hadtáp munkájában;
- a harckocsisapatoknál a hadtáp munkájának sajátosságai a harckocsik alkalmazásának jellegéből és a harcfeladatból erednek;
- a hadtáp előtt álló feladatok végrehajtásának egyik fontos előfeltétele a hadtáp életképességének biztosítása.

A hadtápbiztosítás megtervezése, megszervezése és végrehajtása

1. A hadtápbiztosítást alapvetően befolyásoló körülmények

Az ellencsapást végrehajtó hadosztály minden oldalú biztosításán belül különös jelentősége van a jól megszervezett és eredményesen végrehajtott hadtápbiztosításnak. A felkészülés során a megindulási körletben a megfelelő szintű készletek kialakítása, az előrevonás üzemanyag-biztosítása, a harc során a felhasznált kurrens anyagok folyamatos pótlása a siker egyik feltétele.

A hadtápbiztosítás megszervezését és végrehajtását az ellencsapás végrehajtásának körülményei befolyásolják, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni. *Ilyen befolyásoló körülmények:*

- harctevékenység megvívására a ho. feladata, helye, szerepe a HDS harcrendjében;
- az előljáró tagozat ellátási lehetőségei;
- a ho. htp. személyi, technikai, anyagi mutatói;
- a ho. htp. felkészítettsége, élet- és működőképessége;
- az ellenség behatásainak lehetőségei;
- a hdm.-i, harcászati irány katonaföldrajzi és htp. hadszíntéri sajátosságai.

A második lépcsőben levő és ellencsapás végrehajtására kijelölt harckocsibadosztály kulcsszerepet tölt be a HDS hadműveletében. Tevékenységével létrehozhatja, megalapozhatja a hadművelet sikeres folytatását, illetve sikertelen tevékenysége esetén akadályozhatja a kialakított hadműveleti elgondolás végrehajtását. Az ellencsapás sikere következtében kedvező lehetőség nyílik fontos terepszakaszok megtartására, elfoglalt területek visszafoglalására, az ellenség főerőinek jelentős mértékű pusztítására, gyengítésére, a siker kifejlesztésére, a HDS teljes sávjában a támadásba való átmenet megkezdésére. Mindezek az elvárások többek között a htp. szolgálattól is megkivánják a körültekintő tervező-szervező tevékenységet és a magas szintű végrehajtást.

Az előljáró tagozat ellátási lehetőségei - a több irányú függőség mellett - arra kell összpontosuljanak, hogy a htp. feltételek megvalósítást nyerjenek, ezen belül is elsősorban a szükséges anyagi ellátottság és az egészségügyi biztosítás képezi a főerőkifejtés irányát. A háború kezdetén, a betört ellenség megállítása időszakában, egyrészt a HDS htp. tagozat működőképességének szakaszos elérése, másrészt a stacionális, raktárakra

mért első tömeges csapás okozta veszteségek következtében az ellátási lehetőségek jelentősen csökkenhetnek, illetve a végrehajtás körülményei nagyobb terhet jelenthetnek a ho. htp.-nak azáltal, hogy a szállítási feladatok nagy részét saját eszközeivel nagytávolságból kell végrehajtania.

A hadműveletek folyamán a helyzet ennél kedvezőbben alakulhat, mivel a HDS htp. lehetősége bizonyos mértékben növekedhet, mind az anyagi készletei, mind a szállítókapacitása terén.

A ho. htp. személyi, technikai, anyagi mutatói a végrehajtás minőségét meghatározó tényezők. A ho. htp. személyi állományának megléte, megfelelő nagyságrendje elengedhetetlenül szükséges a kialakított elgondolások megvalósításához. A hk. ho. harci állománya és a korszerű fegyverzet kiszolgálásának megnövekedett követelményei nem teszik megengedhetővé a személyi feltöltöttség figyelmen kívül hagyását.

A htp. technikai eszközök a hadtápbiztosítás tárgyi feltételeinek részét képezik, műszaki paramétereik meghatározóak a tevékenységek kivitelében. A hk. ho.-nál rendszeresített technikai eszközök jelentős része a kor színvonalán álló hatékony eszköz, melyekkel bonyolult viszonyok között is végrehajthatók a funkcionális feladatok. Mindemellett számolni kell azzal is, hogy a meglévő eszközök mennyiségi mutatói korlátozzák, illetve veszteségek következtében csökkenhetnek, valamint egyes eszközök működtetése esetenként behatárolt. A technikai feltételek romlása esetén egyenes arányban nehezülnek a végrehajtás körülményei is.

A hk. ho. anyagi ellátottsága megfelelő szintje nélkül az ellencsapás sikere nem következhet be. A kialakított mozgókészletek megléte mellett szükséges bizonyos anyagokból kiegészítő készleteket létrehozni, a harccselekmények során felhasznált készletek pótlását megalapozni.

A ho. htp. felkészítettsége a hadtápbiztosítás végrehajtását befolyásoló olyan körülmény, amelynek minősége meghatározza a tervezett feladatok eredményes végrehajtását. A htp. technikai eszközök kezelésének készség szintjén történő ismerete, alkalmazása, a szakfeladatok begyakorlottsága, az eredményes öntevékenység folytatása, a terepen való tájékozódás jó színvonala, az ellenséges behatások elhárításának ismerete, a politikai elkötelezettség megléte a felkészített állományt jellemző tulajdonság, amelynek birtokában lehet csak sikeres tevékenységet végezni.

A hadtápbiztosítás végrehajtása során számolni kell az ellenség folyamatos ráhatásával. Különösen megnőtt ennek a jelentősége az ellenség nagypontosságú felderítő-csapásmérő rendszereinek megjelenésével, amelynek egyik kiemelt célpontja a hadtáp. Ezenkívül számtalan mértékű hagyományos módon végrehajtott csapások kiváltásával kell számolni, illetve a hadtápbiztosítás megszervezésénél az élet- és működőképesség érdekében preventív rendszabályokat fogantatosítani.

A hadműveleti, harcászati irány, vagyis a terep, ahol a feladatokat végre kell hajtani, döntő mértékben befolyásolja a hadtápbiztosítás megszervezését. A potenciális ellenség elleni tevékenységi körzetet vizsgálva megállapítható, hogy az rendelkezik az európai háborús térség valamennyi jellemzőjével, az alföldi síkságtól a magashegyi vidékig bezárólag. Valamennyi terepfajta magában hordoz előnyös és előnytelen tulajdonságokat, de a nehézségi foka az alpesi körzet erősen átszeldelt, szűk és mély átjárókkal tarkított hegyvidékének a legnagyobb. A közlekedés rendkívüli korlátozottsága, a légköri viszonyok káros befolyásoló tulajdonságai, a településekre alkalmas helyek alacsony száma a htp. csapatok vezetésének a szokványostól eltérő módszereket követel.

2. A hadtápbiztosítás megszervezésének részfeladatai

A ho. hadtápbiztosítás alapját a HOPK elhatározása és az előljáró PK HTPH szakmai intézkedése képezi.

Ezeknek az ismeretében kerülhet sor a részfeladatok kidolgozására, megtervezésére, a végrehajtás előkészítésére és megvalósítására.

A részfeladatok egymással összefüggő, de elkülönített folyamatok, amelyek időben párhuzamosan és egymásraépítetten kerülnek megszervezésre és végrehajtásra.

A hadtápbiztosítás magában foglalja mindazokat a rendszabályokat, amelyek a htp. megszervezésére, valamint a csapatok anyagi, htp. technikai, egészségügyi és egyéb irányú biztosítására és kiszolgálására, valamint a htp. vezetésre irányulnak.

A ho. htp. megszervezése a htp. egységek és alegységek közvetlen feladatra történő felkészítését, a harctevékenység során az ellátás érdekében létrehozandó csoportosítás kialakítását, a manőverek végrehajtását, a közlekedési utak kijelölését, berendezését, fenntartását, az őrzés-védelem rendszabályainak foganatosítását tartalmazza.

Részleteiben mindezek érdekében az alábbi teendőket kell végrehajtani.

a) A ho. htp. felkészítése

A felkészítés folyamata kiterjed a htp. személyi állományra, ezen belül elkülönítetten a pk.-i és a sorállományra, a htp. technikai eszközökre, htp. anyagi készletekre, valamint a htp. egységek és alegységek egészére.

A személyi állomány felkészültsége a háború kezdetén elméleti oldalról még a tartalékállományból bevonultatkat is beleértve megfelel a követelményeknek. A feladatok gyakorlati megvalósításában azonban hátrány a tapasztalatlanság, az összekovácsolatlanság, a háborús helyzet okozta pszichés állapot. Ennek megszüntetése érdekében a PK HTPH elhatározásának megfelelően be kell gyakorolni azokat a tevékenységeket, amelyek a harc hadtápbiztosítása során a fő feladatokat képezik.

A htp. parancsnoki állománnyal részletesen meg kell ismertetni a várható feladatokat, azok végrehajtásának módszerét, felkészítve őket több változat megvalósítására. Különösen ismeretlen terepen van jelentősége a földrajzi környezet tanulmányozásának, a tájékozódási készség növelésének, a menetvonalvázlat és tájoló alapján történő feladatvégrehajtásnak.

A sorállomány számára kiképzési foglalkozások megtartása keretében kell begyakoroltatni a kialakított elgondolás alapján a főbb mozzanatokat. A második lépcsőben levő harcokcsihadosztály ellencsapása során a htp. katonáknak fel kell készülni az előrevonás alatti üzemanyag-feltöltés gyors végrehajtására, keletkező sérültek menet közbeni ellátására, az ezredek harcbavetése után nagytömegű sérültek kiürítésére, a felhasznált lőszer pótlására, az éjszakai harctevékenység során a korlátozott látási viszonyok között feltöltési, kiürítési feladatok végrehajtására. Mindezek bonyolultságát növelheti a szennyezett terepszakazon történő munkavégzés, aminek érdekében gyakoroltatni kell az egyéni védőeszközök alkalmazását.

A teljes személyi állomány felkészítése a folyamatosan jelentkező ellátási feladatok végrehajtása mellett kell, hogy megvalósuljon, ami jelentős szervezési munkát igényel, de minden esetben törekedni kell arra, hogy az ellátási feladatok egyben az állomány kiképzettségét is növeljék.

A htp. technikai eszközök felkészítésének alapvető tartalma, a technikai kiszolgálás, javítás, karbantartás széles körű végrehajtása. Mindemellett ezen belül kell kiegészíteni a gépjárművek meglévő tartozékait, kiegészítő berendezésekkel, úgy mint vontatási segédeszköz, éjjel-látó készülék, álcázó eszközök, terepjáró képességet fokozó eszközök, híradó eszközök.

A raktárak anyagi készletei valamennyi szolgálatiágnál megkövetelik a folyamatos karbantartás, csoportosítás, rendezés szükségességét, amely szintén a felkészítés keretén belül végrehajtandó feladat. Itt kell sort keríteni többek között a romlandó élelmezési anyagok csoportosítására, válogatására, az üzemanyagok tárolóedényekbe történő elosztására, átfejtésére, a ruházati anyagok szükség szerinti cseréjére.

A htp. egységek és alegységek személyi állományát a hadrendnek megfelelő mértékben fel kell tölteni, a korábbi átalárendeléseket a szükséges mértékben meg kell szüntetni, az eredeti alegységeket meg kell alakítani.

A htp. felkészítés összességében a megszervezés egyik alapvető feladata, melynek során létre kell hozni a végrehajtás minőségi feltételeit.

b) *A htp. csoportosítása, a htp. csoportok manővereztetése*

Az ellátási, sebesültkiürítési feladatok maradéktalan, kellő időben történő végrehajtásának alapvető feltétele, a htp. csapatok feladatorientált csoportosításának létrehozása, a harc dinamikájához igazodó manővereztetése.

Figyelembe véve a második lépcsőből előrevont hk. ho. ütközetbevetésének főbb mozzanatait - azaz az előrevonás végrehajtását, három ezred ho. első lépcsőként történő alkalmazását, majd a siker kifejlesztése érdekében a ho. második lépcső harcbevételét - fel kell készülni az előrevonás alatti üza. feltöltésre, harc alatt az ezredhadtápoknak történő ag. átadásra, kivont ezred komplex feltöltésére, éjszakai harc előtti anyagkiszállításra, valamint a teljes harcnap alatti folyamatos eü.-i biztosításra.

A második lépcsőből előrevont harcokcsihadosztály a megindulási körletéből mintegy 120-160 km-es menet után ér az ütközetbevetés terepszakaszára. Ez a távolság olyan jelentős, hogy megköveteli a harcokcsik harcbalépés előtti üzemanyag feltöltését. A feltöltés érdekében a hds. htp. tagozat üzemanyagtöltő szd.-a alkalmazásra kerülhet, és a ho. eszközeivel együtt tevékenykedhet. Ebből következik, hogy a ho. htp.-ot lépcsőzni kell, és az első lépcsőbe többek között a feltöltéshez szükséges üzemanyagtöltő eszközöket be kell osztani. A lőszerfelhasználás elemzéséből levonható következtetés, hogy a fogyás dinamikája a harcbalépéskor a legnagyobb, és a ho. közelebbi feladataig a meghatározott norma akár 70%-a is felhasználásra kerülhet. Ennek gyors pótlása szükségessé teszi a hadosztály raktári készletek egy részének közelítését a harcolókhöz, vagyis a ho. htp. első lépcsőben való mozgatását. Hasonlóképpen szükséges lehet bizonyos műszaki anyagok - elsősorban aknák - utánszállítása, ezért célszerű változat ezeket az anyagokat is az első lépcsőben mozgatni.

A harc alatt a keletkező sérültek gyors kiürítése, az első orvosi és szakorvosi segélynyújtása érdekében a ho. típusú segélyhelyeket a peremvonal közelében, attól 12-15 km távolságban, funkcionális feladatai ellátására kész helyzetben kell telepíteni. A sérültáramlás maximuma a harcbevétel után 2-3 órával várható, ezért erre az időszakra kell elérni a teljesítőképesség felső határát.

A ho. htp. első lépcső alapvető feladata az első beavatkozás végrehajtása, ami megköveteli, hogy olyan távolságban legyen elhelyezve, ahonnan képes gyorsan feltöltési, kiürítési feladatait megoldani, ugyanakkor nincs kitéve az ellenség közvetlen behatásának, és nem akadályozza a harc sikeres megvívására létrehozott harcokcsielemelek mozgását, tevékenységét. Ez a távolság a peremvonalától mintegy 20–25 km, az előrevonási útvonal mentén, a terep természetes álcázó hatását kihasználta körlet.

A ho. htp. második lépcsőjét a fennmaradó erők, eszközök képezik. Alapvető feladata, a harc későbbi időszakában – első lépcsőben harcoló ezred kivonása, éjszakai harc megszervezése –, feltöltések végrehajtása, illetve a ho. htp. első lépcső szükség szerinti váltása. Az előrevonás végrehajtása után a peremvonalról 40–45 km-re helyezkedik el, készen feladatok végrehajtására. A tábori sütőde mozgatása a sütési feladatok függvényében, ennek alapján előfordulhat, hogy a megindulási körletben marad, majd a kenyérszükséglet legyártása után önállóan zárkózik fel a ho. htp. napvégi körletében.

A ho. htp. lépcsők áttelepítésére elsősorban a nagytömegű anyagszállítások végrehajtása során, valamint a harcoló egységek közelítése érdekében, vagy az ellenséges behatások következtében kerülhet sor. Alapvető követelmény, hogy minden mozgatás az ellátási, kiürítési feladatok végrehajthatósága érdekében történjen, folyamatosan képesek legyenek a htp. egységek és alegységek funkcionális feladataik megvalósítására.

Figyelembe véve a harc dinamikáját az előrevonás megkezdése után a ho. htp. első lépcső 3–4 alkalommal válthat körletet, míg a ho. htp. második lépcsője 2–3 alkalommal. Ez a dinamikus mozgás magasfokú szervezettséget követel, egyben nem teszi lehetővé a teljes település megvalósítását, mivel a manőverek megkezdésére állandóan készenlétben kell lenni. A körletekben az elhelyezkedések olyan stádiumát kell megvalósítani, ami mindemellett lehetővé teszi az ellátás végrehajtását is.

c) *Után- és hátraszállítási utak működtetése.*

A szállítási, sebesültkiürítési feladatok megvalósítására a hk. ho. támadási sávjában meghatározott útvonalakat kell kijelölni, berendezni, olyan mennyiségben, hogy fennakadás, torlódás nélkül lehetőség legyen a közlekedésre.

Ebből a célból a terep adta lehetőség függvényében valamennyi első lépcsőben támadó ezred irányába után- és hátraszállítási utat, a keresztirányú mozgásra 2–3 harántutat célszerű kijelölni. Figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a ho. htp. nem rendelkezik szervezetszerű közúti komendáns erőkkel, ezért az utak rendezésével kapcsolatos valamennyi tennivaló érdekében szorosan együtt kell működni a műszaki szolgálattal.

Az utak kijelölése a HOPK jogköre, javaslatait a ho. PK HTPH-e a ho. MŰF-fel együttműködve alakítja ki.

Az után- és hátraszállítási utakat az ezred tüzérség tüzelőállásáig kell kijelölni.

A harántutak kijelölésénél azt kell figyelembe venni, hogy azok érintsék az ezredhadtápok várható települési körleteit, valamint rajtuk a ho. típusú segélyhelyekhez rövid úton el lehessen jutni.

A kijelölt utaknak, különösen ismeretlen terepen, azért is van nagy jelentősége, mert ezeken az utakon lehet megközelíteni az alárendelt szerveket, így csökken annak a veszélye, hogy a szállítmányok nem érnek célt. Ennek érdekében az utakon, különösen a végpontok közelében célszerű elhelyezni egyszerű jelzéseket, amelyek az éjszakai szállítások alkalmával is megkönnyítik a tájékozódást.

Az utak, rajtuk levő műtárgyak rombolásának megszüntetése a műszaki erők feladata. Ezért bizonyos műszaki tartalék képzése szükséges. A műszaki munkálatok irányítását a ho. MŰF végzi a rombolásoknál kapott jelzések alapján. Az időigényes műszaki munkák végzése mellett fel kell készülni megkerülő útvonalakon történő mozgásra, vagyis megkerülő utak kijelölésére, és a lehetőségek függvényében azok berendezésére.

Az után- és hátraszállítási utak, harántutak a htp. csapatok mozgásának gerincét képezik, ezért van különös jelentősége célszerű megválasztásuknak, fenntartásuknak és működésüknek.

d) A ho. htp. őrzés-védelme

Az ellenség mind korszerűbb felderítő és csapásmérő rendszerei, egyre nagyobb mértékben szükségessé teszik a htp. csapatok őrzés-védelmi rendszabályainak előtérbe helyezését. A korszerű fegyverekkel vívott harc elemzése alapján olyan következtetés is levonható, hogy az őrzés-védelem meghatározó szerepet kap és döntően kihat a hadtápbiztosítás megszervezése minden területére, hovatovább megállapítható az, hogy ezt kell kiindulópontnak tekinteni, ennek figyelembevételével kell az elgondolást kialakítani, a htp. felkészítését, csoportosítását, manővereit, az anyagi és egészségügyi biztosítást, a htp. vezetését végrehajtani.

Az őrzés-védelem tehát nem korlátozódhat bizonyos őralegységek, vagy megerősítésre kapott összefegyvernemi alegységek harccselekményeire, hanem elsősorban megelőző rendszabályok foganatosítása, a teljes tevékenységben a folyamatos megmaradás, az élet- és működőképesség fenntartása a követelmény. Tehát a ho. htp. összetevékenységében kell megnyilvánulnia az őrzés-védelmi rendszabályoknak.

A htp. felkészítés során kell begyakorolni az ellenséges behatások elleni tevékenységet, a leküzdés hatásos módszereit, az alaprendeltetésből fakadó feladatvégrehajtás képességének megőrzését.

A ho. htp. csoportosításában érvényre kell juttatni a csapás okozta veszteségek minimálisra csökkentését, a manőverek gyors végrehajtásának lehetőségét.

Az utak kijelölésével a sokirányú mozgási lehetőség biztosítását kell szem előtt tartani.

Az anyagi biztosításban – figyelembe véve a csapatok növekvő anyagi szükségleteit – érzékeny veszteséget jelenthet bizonyos készletek megsemmisülése, ezért úgy kell a szállítási feladatokat megszervezni, hogy az ellenség tűzfegyvereinek hatása csökkenthető legyen.

Az egészségügyi biztosításban számolni kell a tartósan egy helyben települt segélyhelyek megsemmisítésének veszélyével. Ennek csökkentését jól szolgálhatják a megfelelően kiépített fedezékek, óvóhelyek és egyéb műszaki berendezések, melyek az álcázással párosulnak.

A htp. vezetés folyamatos fenntartása nem valósítható meg az őrzés-védelem hatékony megszervezése nélkül. A HVP telepítési rendszerében, a rádióhíradás kialakításában, a törzsek munkatevékenységében érvényre kell juttatni a működtetés mellett a megóvás rendszabályait is.

A hk. ho. elővonása során a ho. htp. közvetlen védelme megvalósulhat a saját erők és eszközök alapján létrehozott rendszer és esetenként a második lépcsőből biztosított összefegyvernemi alegységek igénybevétele alapján. Maga a ho. htp. részére a teljes elővonás biztosítására kijelölt erők - összefegyvernemi, légvédelmi - védelmének, oltalmazásának, a közvetlen, kislétszámú diverziós csoportok támadásai ellen azonban folyamatosan készen kell állni.

e) Az anyagi biztosítás

Az anyagi biztosítás a hadtápbiztosítás megszervezésének és végrehajtásának döntő láncszeme, csúcsa, aminek lényegében a teljes tevékenység alá van rendelve. A második lépcsőből elővont és ütközetbe vetett hk. ho. anyagi biztosítása bonyolult folyamat, többszöri és időben jól megválasztott beavatkozást feltételez, ezért megszervezése nagy körültekintést kíván.

A csapatok htp. anyagi készleteinek megalakítását, az előjáró intézkedése meghatározza. Figyelembe kell azonban venni, hogy a harc megvívásában az egyes egységek nem egyforma mértékben vesznek részt, ezért a készletképzést feltétlenül differenciálni kell. Ez történhet a HOPK-i készletek, vagy az elgondolás alapján kevésbé igénybe vett csapatok készleteinek terhére. Az elővonás üzemanyag-biztosítása érdekében feltétlenül kiegészítő készleteket kell képezni elsősorban a harcokocsiknál.

A fogyasztás üzemanyagból az elővonás alatt lesz jelentős, alapul véve a 120-160 km mélységű elővonást, a hk. ezredek esetén 0,4-0,6 ja.-t is elérheti. A harc alatt - 30-40 km mély terepszakaszon, birtokbavétele esetén - a várható fogyás 0,3-0,4 ja. hajtóanyag.

A szállítások megszervezésének kialakításakor számolni kell mintegy 800-1200 t. lőszer, 300-400 t. üzemanyag, 100-150 t. egyéb anyag fogyasztásával és ennek megfelelően ezen mennyiség mozgásával, átvételével, rakodásával, szállításával, átadásával.

A szállítások ütemezése az alapelgondolásból kiindulva az alábbi lehet:

- üzemanyag-feltöltés az első lépcső harcavetése előtt;
- lőszerkiszállítás a ho. közelebbi feladata teljesítésének időszakában ;
- komplex feltöltés a kivont ezred viszonylatában;
- éjszakai harc előtti lőszer-, üzemanyag-kiszállítás az első lépcsőben harcoló ezredekénél;
- csapatok nap végi feltöltése.

Mindemellett figyelembe kellett venni, hogy az előjáró tagozat részéről nagy mennyiségű szállítmányok átvételét is meg kell oldani.

Ez a jelentős volumenű szállítási tevékenység gondos szervezést kíván a htp. alegységek mozgatásában, az anyagok átvételében, csoportosításában, átadásában.

Az anyagi biztosítást a végrehajtás módszerei teszik sikeressé, ezért a legnagyobb figyelmet erre kell fordítani. Alapvető követelmény, hogy kellő időben, gyorsan, szervezetten, kerüljön végrehajtásra, biztosítva ezzel a csapatok folyamatos harcképességét.

A hk. ho. elővonása során a harcavetés előtt szükséges a harcokocsik üzemanyaggal való feltöltése. Ennek egyik legréalizabb módszere, ha megfelelő eszközökből az elővonási útvonalon töltősort létesítünk, amelyen keresztülhaladva a csapatok

gyorsan pótolni tudják a felhasznált hajtóanyagot. Az üzemanyagfeltöltés érdekében az előjáró megerősítésül biztosíthatja az ellő dd. üza. töltő szd.-át, ha erre nem nyílik lehetőség, a ho. htp.-nak saját eszközeiből kell a töltősort létrehozni. Ez szükségessé teszi, hogy az üza. töltő gk.-k a menetrendben olyan helyen helyezkedjenek el, ahonnan meghatározott időben kiválva, gyorsan elérik a feltöltéshez szükséges készenléetet. Az előrevonási útvonalakon olyan kapacitású töltőpontot kell létrehozni, amely egy időben biztosítja egy hk. zászlóalj kiszolgálását. A felhasznált üzemanyagot, csak a hk.-k beépített tartályaiba kell pótolni, aminek alapján a 0,1–0,2 ja. fogyást számítva, a feltöltés hk. z.-anként 15–20 percet vesz igénybe. Az üzemanyag-feltöltés döntően befolyásolja a hk. ho. tevékenységét, ezért gondosan meg kell szervezni annak vezetését, és célszerű, ha a HOPK HTPH személyesen is részt vesz ennek megvalósításában.

A harcbalépést követően azonnal fel kell készülni, és a készenléetet folyamatosan fenn kell tartani az első lőszerszállítmány kiküldésére. Ez a szállítmány a ho. htp. első lépcsőben helyezkedik el, innen hajtja végre feladatát, a ho. PK HTPH intézkedésének megfelelően. Erre a kiszállításra a ho. közelebbi feladatának teljesítése időszakában kerülhet sor, akkor, amikor az ezredhadtápok már első szállításukat végrehajtották, és felkészültek újabb anyagok átvételére. A szállítmányok irányonként kerülnek kiküldésre, és az ezredek által kiválasztott kedvező terepszakaszon kerül sor az anyagok átadás-átvételére.

Ezzel párhuzamosan várható a ho. második lépcső harcbevételése, majd egy első lépcsőben harcoló ezred kivonása, és ennek harcképessége visszanyerésére komplex feltöltése. A feladat bonyolultságát az jelenti, hogy közel egy időben kerül sor az ezred összevonására és egyben feltöltések végrehajtására. A szükséges anyagok szállítását a ho. htp. második lépcsőben célszerű végezni, majd a meghatározott időben az eszközöket előre kell vonni és a kivonás körletébe átcsoportosítani. Várhatóan az esetek zömében a feltöltés módszere az lesz, hogy a szállító eszközök mennek a harcjárművekhez és folyamatosan töltik fel az alegységeket.

Az első két szállítás végrehajtása után kerülhet sor az előjárótól érkező első ütemben kiszállításra kerülő anyagok átvételére. Az anyagmennyiség nagy volumene megköveteli, hogy ehhez a feladathoz kedvező területen anyagátadó pontot rendezzünk be, és a megfelelő biztosítási feltételek mellett hajtjuk végre az átadás-átvételt. Az ismételt helyreállt készletmutatók alapján nyílik lehetőség az éjszakai harc előtti feltöltések végrehajtására, amely elsősorban a látási viszonyok korlátozottsága miatt az egyik legbonyolultabb folyamat. A végrehajtás során azzal kell számolni, hogy a harcjárművek feltöltését az ezredek eszközeivel együttesen kell végrehajtani, elsősorban az alárendeltek irányítása mellett. További lényeges nehézséget jelent, hogy a feltöltési feladatot az ellenség közvetlen tűzhatása alatt lehet csak végezni, amely jelentősen megnöveli a feltöltési időt.

Ezt követően ismételt helyre kell állítani a raktári készletek megfelelő szintjét, annak érdekében, hogy a hk. ho. napi feladata teljesítése után az elrendelt készletszint megalkotásához szükséges anyagok a rendelkezésre álljanak.

Míndezekből kitűnik, hogy az anyagi biztosítás összetettsége, volumene alapján a legnagyobb fokú szervezést, előrelátást feltételezi. Ezért is szükséges, hogy a váratlan feladatok megoldására a szállítóeszközök 10–15%-ából tartalékot kell képezni, amely elsősorban lőszer és üzemanyag feltöltések végrehajtására kell, hogy készenléten álljon.

f) Egészségügyi biztosítás

Az egészségügyi biztosítás a hk. ho. előrevonása és ütközetbevetése során az egyik legbonyolultabb szervezést igénylő feladat. Alapvető követelmény, hogy mind az előrevonás során, mind az ütközetbevetést követően a sérültek összegyűjtésre és eü. ellátásra kerüljenek.

Ehhez, elemezve a helyzetet, prognosztizálni kell a várható veszteség nagyságát, a sérültáramlás folyamatát, az eü.-i erők elosztását, csoportosítását és harc alatti működésének rendjét.

A rendelkezésre álló erők-eszközökön kívül az esetek zömében számolni lehet egy eü.-i osztag és egy sebesültszállító raj megerősítésével.

A várható egészségügyi veszteség az előrevonás alatt 2-4%, a harc alatt 8-12% lehet. Ez összességében 800-1200 fő sérült keletkezését feltételezi a harcnapon, amely tömegesen az előrevonás, illetve az ütközetbevetést követően fog jelentkezni. Ennek alapján, és figyelembevételével kell megszervezni az eü.-i erők és eszközök tevékenységét.

Az előrevonás során számolni kell kijelölt kórházakba, illetve telepített segélyhelyekre történő hátraszállítás lehetőségeivel. A mozgás korlátozottsága megköveteli, hogy a sebesültszállító eszközöket közelítsük a sérültek keletkezési helyéhez, ezért már ennek érdekében is célszerű az ezredeket sebesültszállító eszközökkel megerősíteni és a kórházakba, kijelölt segélyhelyekre történő kiürítést velük végeztetni.

Alapkövetelmény, hogy az ezredek harcbavetésekor letelepített segélyhelyek készen álljanak sérültek fogadására. Mivel a sérültek keletkezése a harcbavetést követően tömegesen várható, ezért is célszerű a sebesültszállító eszközök lelépcsőzése és az első szállításig az alárendeltek terve szerinti igénybevétele.

Az ütközetbevetés időszakában ho. típusú segélyhelyet kell telepíteni, és az első ütemben keletkező sérültek egy részét a zászlóalj segélyhelyekről közvetlenül ide kell szállítani. Így lehetőség nyílik a segélynyújtás kibővítésére, az ezredsegélyhelyek kapacitásának hosszabb ideig történő kihasználására.

A harc folyamatos követése, a kiürítési távolság optimumának megtartása megköveteli a segélyhelyek folyamatos áttelepítését, állandóan fenntartva a sérültellátás követelményeit. Ezért a második ütemben telepítésre kerülő ho. típusú segélyhely készen kell álljon valamelyik ezredsegélyhely települési helyén alkalmazásra és az ezredsegélyhelyek áttelepítés idején a sérültek közvetlenül harcmezőről, zászlóalj-segélyhelyekről történő fogadására.

Az ezredsegélyhelyek a harc alatt 3-4 alkalommal, a ho. segélyhelyek 2-3 alkalommal települhetnek át.

A sérültek hátraszállítására a legmesszebbmenőleg fel kell használni az általános rendeltetésű tehergépkocsikat és lehetőség szerint a légi szállítóeszközöket is.

g) A htp. vezetés

Valamennyi megszervezett feladat sikeres végrehajtása csak a folyamatos, szilárd, kellően operatív htp. vezetés fenntartása esetén valósulhat meg.

A HOPK HTPH a tervező-szervező tevékenység során követi a parancsnok munkarendjét. A tervező-szervező munka során meghatározásra kerülnek a végrehajtás részfeladatai.

A harc feladat vételét követően, a HOPK elgondolásának ismeretében alakítja ki a HTPH az elhatározását. Az elhatározás kialakításánál a döntő láncszem a helyzetmegítélés végrehajtása, amelynek során a htp. szolgálatiág-főnökök, együttműködő szervek főnökei javaslatokat tesznek a hadtápbiztosítás megvalósításának rendjére. *Ennek alapján alakítja ki a PK HTPH a jelentését, amelyet a HOPK-nak köteles megtenni, és amely tartalmazza:*

- az előljáró PK HTPH intézkedésének lényegét;
- a ho. htp. előtt álló fő feladatokat;
- a feladatok végrehajtásához rendelkezésre álló erőket, eszközöket, azok helyzetét;
- javaslatait a harctevékenység hadtápbiztosításának megszervezésére és végrehajtására, a htp. vezetés rendjére, a PK által foganatosítandó rendszabályokra;
- következtetéseit arra, hogy a htp. előtt álló feladatokat mikor, hogyan, milyen módon és mértékben képes megoldani;
- kéréseit a ho. htp. megerősítéséhez szükséges erők-eszközök biztosítására.

A HOPK által elfogadott elgondolás alapján kerülhet sor a hadtápbiztosítás teljes kidolgozására.

Az alárendeltek részére a szakfeladatok htp. parancsban kerülnek megfogalmazásra, melyből kivonatok készülnek és kerülnek kiadásra.

A hadtápbiztosítási tervet a ho. HTP TÖF vezetésével a ho. htp. törzs dolgozza ki, alapul véve a PK HTP TÖF elgondolását.

A kidolgozás során - igazodva az összefegyvernemi törzshöz - célszerű párhuzamos munkamódszert alkalmazni, és összekötők útján a feladatokat folyamatosan az alárendeltekhez lejuttatni. Ezzel egy időben meg kell szervezni a végrehajtandó feladatok ellenőrzését, segítését.

A htp. vezetés lényegét a harc alatti tevékenység jelenti, ezért döntő jelentősége van annak, hogyan kerül megszervezésre az előrevonás során, majd az ütközetbevetést követően a htp. csapatok irányítása.

Az állandó ráhatás, kapcsolatfenntartás megköveteli a szilárd összeköttetés mindenfajta módszerének kialakítását. Ehhez szükséges megtervezni azt, hogy a végrehajtás során hol, milyen helyzetet foglaljon el a vezetés, készen arra, hogy a szükséges vezetési mozzanatokot végre tudja hajtani.

A HOPK HTPH személyes tevékenységének arra kell irányulnia, hogy a fő feladatokat végrehajtó htp. csoportosításokat irányítsa. Ehhez bevonhatja azokat a szolgálatiág-főnököket, akik a szaktevékenység végzésében segíteni tudnak. Ily módon a HOPK HTPH személyében - a szükséges főnökökkel - mintegy operatív csoportot alkotva vezeti a harc hadtápbiztosítását.

A helyzetnyilvántartás, a harci események folyamatos figyelemmel kísérése a ho. HTP TÖF vezetésével valósul meg. A beállt változásokról folyamatosan jelentést tesz a ho. PK HTPH-nek, aki ennek figyelembevételével adja ki intézkedéseit.

A vezetéshez szükséges tárgyi eszközöknek tehát olyan helyzetben kell lenni, hogy folyamatosan alkalmasak legyenek az összeköttetés fenntartására és mindemellett biztosítsák a megmaradást, a megóvást követelményeit is.

A ho. HVP elhelyezése, manőverei - a ho. H-val összhangban - rendszerint a ho. htp. második lépcsőjében kerül végrehajtásra.

A hk. ho. előrevonása során tehát a htp. második lépcső élén hajtja végre menetét, és az ütközetbevetéskor elhelyezkedik a kijelölt körletben, a peremvonaltól mintegy 40 km-re. Az áttelepítését a ho. htp. második lépcső áttelepítésekor célszerű végrehajtani, abban az időszakban, amikor a harcoló csapatok térnyerése alapvetően ezt szükségessé teszi.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az ellenség behatásainak csökkentésére, amit elsősorban a terep védőképességének kihasználásával, széttagolt telepítéssel, valamint a híradóeszközök megfelelő elhelyezésével lehet elérni.

Összegezett következtetés

A hk. ho. előrevonása és ütközetbevetése a HDS hadműveletének jelentős mozzanata, a hadtápbiztosítás megszervezése és végrehajtása mindezt döntő mértékben befolyásolja.

A hadtápbiztosítás megvalósításának sikere a körütekintő, alapos szervezés függvénye, és ennek alapján a végrehajtás folyamatának következetes, ugyanakkor a változásokhoz rugalmasan reagáló htp. vezetés megvalósítása. A szervezés valamennyi részterületén sajátosságokkal bír, így a felkészítés során ezekre kiemelt figyelmet kell fordítani.

A végrehajtás főbb mozzanataiban, a előrevonás üzemanyag-biztosításában, az ütközetbevetés egészségügyi biztosításában, a harc alatti feltöltések folyamatos végrehajtásában sikerre csak akkor lehet számítani ha a ho. htp. teljes állománya megérti feladatait, magas fokú erkölcsi-politikai állapottal rendelkezik és minden szinten felkészült vezetést irányít.